

Vlaams
Parlement

vergadering **C58 – LAN5**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 9 november 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ‘Wijkers en blijvers in de Vlaamse land- en tuinbouw’
- 209 (2010-2011) 3

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de inwerkingtreding van de verminderde VLIJF-steun voor zonnepanelen
- 366 (2010-2011) 6

■

Waarnemend voorzitter: de heer Karlos Callens

**Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ‘Wijkers en blijvers in de Vlaamse land- en tuinbouw’
- 209 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik vind dat u een goede studiedienst hebt, die nog steeds heel interessante en relevante rapporten schrijft. Het is bij een van die rapporten, namelijk dat over ‘wijkers en blijvers’, dat recent werd voorgesteld op een studiedag van de Afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij, dat ik een vraag heb.

De studie beschrijft de structurele ontwikkelingen binnen de Vlaamse land- en tuinbouw en de mobiliteit van de productiefactoren. Men ziet een aantal grote tendensen. De dalende trend in het aantal land- en tuinbouwbedrijven zet zich door, zo blijkt uit de cijfers, en is sterk gekoppeld aan het beperkte aantal bedrijven dat aangeeft een opvolger te hebben. Op het vlak van bedrijfstype en -oriëntatie is er een tendens naar steeds meer gespecialiseerde bedrijven. Tegelijk blijft de gemiddelde bedrijfsoppervlakte van de bedrijven stijgen.

Toch blijkt grond, of het gebrek daaraan, een belangrijke factor. Tussen actieve landbouwers en pensioenboeren die ook na hun pensioen het bedrijf op een of andere manier voortzetten, blijkt daarover een sterk spanningsveld te bestaan. De emotionele betrokkenheid van de landbouwer met grond in eigendom en gebouwen die op het erf gelegen zijn en het familiale karakter van onze land- en tuinbouw zijn aan al die tendensen uiteraard niet vreemd.

Het rapport doet ook een aantal aanbevelingen. Men pleit voor het ontwikkelen van een stimuleringsbeleid, gericht op gepensioneerde landbouwers, om hun grond te laten pachten door jonge landbouwers. Men vindt dat het systeem van de grondmarkt veel transparanter zou moeten verlopen. Men suggereert dat door de regeling van landbouw in bijberoep in combinatie met pensioen te vervroegen naar 60 jaar, het inefficiënt gebruik van landbouwgronden kan worden vermeden. Men vraagt ook maatregelen om landbouwgronden te vrijwaren voor landbouwactiviteiten, en dus verpaarding en vertuining tegen te gaan.

Hoewel de geformuleerde conclusies ongetwijfeld veel sterker tellen voor de landbouwsector dan voor de tuinbouwsector, worden hier toch ook enkele zeer concreet onderbouwde pistes aangereikt. Minister-president, hoe evalueert u de conclusies uit deze studie? Zult u ze verder laten onderzoeken? Plant u naar aanleiding van de studie een of meerdere initiatieven? Hoe wilt u de problematiek verder aanpakken en met welke timing?

De heer Karlos Callens: Minister-president, ik wil mij daar even bij aansluiten, zij het niet meteen in verband met het probleem dat uit de studie naar voren is gekomen.

Ik heb meegemaakt dat landbouwers zoeken om een aantal stukken goede landbouwgrond te gebruiken om zonnepanelen te plaatsen. Ik heb dat gisteren nog meegemaakt in mijn gemeente. Men dient dus een aanvraag in om 1 hectare aan zonnepanelen te plaatsen op goede landbouwgrond. Dat heeft niets te maken met deze vraag, ik wil er enkel op wijzen dat we moeten opletten dat de mogelijke opbrengst – via de subsidiëring die ze krijgen – niet groter wordt dan bijvoorbeeld bij de klassieke groenteteelt en dat de prijs daardoor ook niet de hoogte in schiet.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik heb nog twee aansluitende vragen. De eerste vraag betreft de pensioenboeren. Dat is een dossier dat goed gekend is. De heer De Meyer heeft er ook al impliciet naar verwezen via de studie. Ik heb het over het knelpunt van toeslagrechten die in principe blijven bij stoppende landbouwers. Dat is een heel gevoelige discussie, maar bij

jonge landbouwers leeft zeker de vraag of daar ontwikkeling in kan komen, eventueel inzake de verplichte overdracht van toeslagrechten.

In het verleden botste die vraag altijd met Europa, omdat men de toeslagrechten wilde koppelen aan leeftijdsgebonden criteria. Dat is op zich wel begrijpelijk, als je ziet dat in andere landen landbouwers een veel hogere leeftijd hebben. Is dat opnieuw op de agenda geplaatst, misschien in het kader van het Europese voorzitterschap? Of kan het nu opnieuw op de agenda worden geplaatst? Zijn daar eventueel al reacties op gekomen? Ziet u mogelijkheden op Europees vlak?

Een tweede puntje gaat over de gronden. Willen we de blijvers effectief kansen blijven geven, dan is landbouwgrond een heel belangrijk item. Dat is ook de reden waarom landbouw en ruimtelijke ordening en dergelijke altijd een gevoeligheid vormen binnen de landbouwsector. Ik heb daar in het verleden al discussies over gehad met landbouwers, en ik kreeg daarbij spontaan de vraag waarom vrijwillige landbouwgrondruil niet op een betere manier kan worden ondersteund en gestimuleerd. We stellen vandaag vast dat aan effectieve grondruil heel wat kosten en administratie verbonden zijn. Als die mensen daar vrijwillig in overeenkomen, moeten daar dan zoveel kosten aan verbonden zijn?

We stellen vast dat ruilverkaveling an sich steeds meer wordt teruggedrongen. Waar er in een gebied ruilverkaveling heeft plaatsgevonden, is dat zeker interessant voor de bedrijfssituatie. Na verloop van tijd krijg je gronden die bij andere eigenaars komen, zullen de bedrijven weer anders gesitueerd zijn, en kan zo'n vrijwillige grondruil interessant zijn om een bedrijf beter en efficiënter in te kunnen richten.

Kan eventueel onderzocht worden of die vrijwillige grondruil een interessante piste is? Kan dat beter gestimuleerd of ondersteund worden?

Een laatste puntje betreft de voorkeprechten die op gronden rusten. Ik heb de kaart van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) eens opgevraagd. Het blijkt dus dat op heel wat gronden heel wat voorkeprechten rusten, bijvoorbeeld van Waterwegen en Zeekanaal. Als we die kaart bekijken, is dat een hele blauwe vlek die zich uitstrekt over delen van Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Als iemand zulke grond op de markt brengt, weet men dat daar eventueel druk op ligt en dat iemand anders daar een voorkeprecht op zal leggen. Als men die grond liever aan de buurman wil geven of aan degene aan wie men zijn bedrijf overlaat, verhuurt men het dan aan die persoon in plaats van het te verkopen, omdat er dan een voorkeprecht op zou kunnen rusten.

Moet er op zoveel grond effectief een voorkeprecht rusten? Ik weet ook wel dat niet al die gronden aangekocht zullen worden, maar toch is dat een dreiging die boven het hoofd hangt. Kan er eens bekeken worden op welke manier die voorkeprechten worden uitgeoefend, zodat er een minder grote dreiging hangt boven die gronden waar vandaag eventueel een voorkeprecht op ligt?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik dank de heer De Meyer dat hij onze studiedienst waardeert en de studie 'Wijkers en blijvers in de Vlaamse land- en tuinbouw' als een interessant rapport beschouwt.

De heer De Meyer heeft de problematiek van de jonge landbouwers ook in het verleden al aangekaart. Dat is een groeiend probleem. De totale oppervlakte grond, gebruikt door startende landbouwers, is gradueel gedaald over de bestudeerde periode. Daarnaast stelt men vast dat veel gepensioneerde boeren vasthouden aan hun grond, zowel om emotionele als om financiële redenen. De bedoeling is om daar oplossingen te zoeken die betere kansen bieden voor jonge starters, en oudere landbouwers in staat stellen om met gerust gemoed hun loopbaan af te sluiten.

Mevrouw Rombouts, wij hebben al vrijwillige grondruilen gekend. Ik begrijp dat u ervoor pleit om dat nog meer ingang te doen vinden. Ook het aspect van de voorkeuren zullen wij meenemen. Ik moest meteen denken aan de Franse situatie. Als ik me niet vergis, is het in Frankrijk zo dat, als men landbouwgrond verkoopt, men eerst aan andere landbouwers de kans geeft om die landbouwgrond te verwerven. Er zijn coöperaties die daarvoor instaan. Als er geen interesse blijkt te zijn, kan het naar andere actoren gaan. Maar in eerste instantie blijft het dus binnen de landbouw. Misschien is men hier wat te veel naar de andere kant doorgeschooten en zijn de voorrechten van andere actoren groter, waardoor landbouwers hun gronden zelfs naar andere landbouwers moeilijk kunnen doorschuiven. Ik neem dit heel belangrijke probleem in elk geval mee.

Collega's, we hebben de VLIF-regeling (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) aangepast voor de jonge landbouwers: de steun is opgetrokken van 55.000 euro naar 70.000 euro.

Wat het begrip 'actieve landbouwer' betreft, gaan in het kader van de discussie over de toekomst van het gemeenschappelijk landbouwbeleid steeds meer stemmen op om de steun, en in het bijzonder de pijler I-steun, meer toe te spitsen op de actieve landbouwers. Het is van belang dat Europese landbouwsteun daar terecht komt waar hij het beste bijdraagt aan het objectief van een competitieve en duurzame landbouw als basis voor Europese voedselzekerheid en andere publieke diensten.

Om een bijdrage te leveren aan die Europese discussie en op vraag van de Europese Commissie heb ik mijn administratie opgedragen om voorstellen te formuleren voor een preciezere aflijning van de doelgroep van de directe inkomenssteun en een invulling te geven aan de omschrijving van 'actieve landbouwer'. Gisteren, op 8 november, is er ter zake nog een overleg geweest met de landbouworganisaties. Ik hoop nog dit najaar de resultaten van die denkoefening over te maken aan deze commissie. Die definitie van 'actieve landbouwer' moet bijdragen tot een meer gerichte inzet van de middelen die vooral de starters en de blijvers in de sector tegemoetkomen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Wat u zegt over de omschrijving van de 'actieve landbouwer' is bijzonder belangrijk, maar het is zeker geen sinecure om daar tot een goede omschrijving te komen.

Het is evident dat een dergelijke opdracht alleen kan slagen als dat met veel overleg gebeurt. Ik wens u daar veel succes mee. We zullen daar te gepasten tijde meer over vernemen in deze commissie.

Een ander belangrijk punt dat u nog even hebt aangestipt, is de aanpassing van de VLIF-regeling en de verhoging van het bedrag voor jonge landbouwers. Dat is op dit moment een bijzonder belangrijke maatregel, die in de sector, en zeker bij de jongeren, sterk wordt gewaardeerd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik dank de minister-president om dat aandachtspunt mee te nemen.

Enkel het laatste puntje is mij even ontgaan. Heb ik het goed begrepen dat het verhaal van de toeslagrechten en de eventuele koppeling aan leeftijd mee op de agenda wordt geplaatst?

Minister-president Kris Peeters: Inderdaad.

Mevrouw Tinne Rombouts: Dank u wel daarvoor.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Jos De Meyer treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de inwerkingtreding van de verminderde VLIF-steun voor zonnepanelen - 366 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Minister-president, in een ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering van 17 september wordt een maatregel afgekondigd voor het terugschroeven van de VLIF-steun (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) voor het plaatsen van zonnepanelen. De steun zal niet langer 30 percent, maar 8 percent bedragen.

Er is echter onduidelijkheid gerezen over de precieze inwerkingtreding van het besluit. Volgens omzendbrief nummer 56 over de VLIF-steun zouden de wijzigingen retroactief ingaan vanaf 6 september 2010. Het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering moest echter eerst nog voor advies worden voorgelegd aan een aantal betrokken organisaties, zoals de landbouworganisaties.

Nu blijkt dat die laatste niet echt tevreden zijn met de beslissing van de regering om te kiezen voor retroactiviteit. In de praktijk worden mensen die te goeder hebben gehandeld immers financieel serieus getroffen door deze eenzijdige beslissing van de regering om te kiezen voor retroactiviteit. Iemand die tussen 6 en 17 september bijvoorbeeld nog zonnepanelen heeft besteld, ziet de VLIF-steun gevoelig verminderen. Dergelijke praktijken geven alvast geen blijk van goed bestuur en houden allerminst rekening met de preciaire situatie waarin de Vlaamse land- en tuinbouw verkeert.

Minister-president, waarom werd ervoor geopteerd om de maatregel retroactief te laten ingaan vanaf 6 september 2010? Op hoeveel wordt de totale besparing voor het VLIF geraamd? Hebt u adviezen over deze maatregel van belanghebbende organisaties, zoals het Algemeen Boerensyndicaat en de Boerenbond, ontvangen? Zo ja, wie heeft gereageerd en wat was de inhoud van de adviezen met betrekking tot de retroactiviteit? Zult u alsnog afstappen van de retroactiviteit van deze maatregel? Zo neen, waarom niet?

De heer Jos De Meyer: Collega's, als er wordt verwezen naar het advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, moeten we ook de twee belangrijkste elementen uit dat advies aangeven. Zij appreciëren dat de nieuwe regeling zorgt voor zekerheid in de sector. Dat de zekerheid voor betoelaging behouden blijft, is niet onbelangrijk voor de hele land- en tuinbouwsector. Een ander heel positief element is de verhoging van de subsidies voor jongeren.

Niets belet echter dat de vraag wordt gesteld. Ze is begrijpelijk. Maar laat ons toegeven, mijnheer Callens, dat het om een detail gaat. De terugwerkende kracht tussen 6 en 17 september, was dat nodig? Ik ken het antwoord niet, maar de minister-president zal u dat geven. Ik vond het vooral belangrijk om de twee essentiële, positieve elementen uit het advies van de strategische raad nog even in herinnering te brengen. (*Opmerkingen van de heer Karlos Callens*)

Ik heb gezegd dat uw vraag op dat vlak terecht was. Ik weet ook niet hoeveel gevallen er geweest zijn.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, de steun bedraagt niet langer 30 maar 8 percent, maar dat weet u. We zijn retroactief tot die beslissing gekomen.

De wijziging van het besluit van Vlaamse Regering over de VLIF-steun waarin een besparingsluik is opgenomen, is op een heel discrete manier voorbereid tussen mijn kabinet en de administratie. De ervaring leert dat voortijdig aankondigen van besparingsmaatregelen aanleiding zou kunnen geven tot versneld indienen van aanvraagdossiers om van de

gunstigere steunmaatregelen te genieten. Het is immers niet het tijdstip van uitvoering van de investeringen, maar wel het tijdstip van aanvraag dat bepalend is voor de omvang van de steun.

Op 6 september 2010 heb ik de beroepsorganisaties geïnformeerd over mijn voornemen om de VLIF-reglementering te wijzigen en dat daarin een aantal besparingen vervat zouden zitten. Om te vermijden dat heel wat dossiers anticipatief zouden worden ingediend waardoor de besparingsmaatregel teniet zou worden gedaan, heb ik een omzendbrief uitgevaardigd die bepaalt dat alle dossiers die worden ingediend vanaf 6 september 2010, onder de nieuwe voorwaarden vallen.

De minister van Begroting was beducht voor die anticipatieve effecten en heeft zijn begrotingsakkoord verleend, onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de maatregel zou ingaan op 6 september 2010 en het vooropgesteld besparingseffect zou worden bereikt.

Voor het ramen van de besparing ben ik vertrokken van een gemiddeld subsidiabel investeringsvolume van 30 miljoen euro per jaar voor de laatste jaren. Een vermindering van de steunintensiteit van 30 naar 8 percent, dat is min 22 procentpunten, brengt een minderuitgave mee van 6,6 miljoen euro. A rato van 70 percent Vlaamse steun levert dit een besparing op van 4,62 miljoen euro.

Ik heb de organisaties op 6 september geïnformeerd over de maatregelen. De genoemde beroepsgroeperingen zijn vertegenwoordigd in de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij. Die heeft samen met de Minaraad eind oktober een advies uitgebracht.

De raden hebben geen principiële bezwaren tegen de verlaging van de steun voor zonnecellen. Ze vragen wel om de vermindering pas op 17 september 2010 te laten ingaan, dit wil zeggen op het tijdstip van de principiële goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering.

Gezien de uitdrukkelijke voorwaarde opgelegd in het begrotingsakkoord en ten einde het besparingseffect te hebben, is het niet wenselijk af te stappen van de beperkte retroactiviteit, goed wetende dat ik op 6 september iedereen heb geïnformeerd dat dit de beslissing zou zijn.

Mijnheer Callens, u vraagt: zo neen, waarom niet? Daarvoor geef ik een aantal elementen. Ik heb de beroepsgroeperingen op 6 september geïnformeerd. Op dezelfde dag heb ik een omzendbrief uitgevaardigd waarin werd aangekondigd dat de steun om budgettaire redenen zou verminderen. Op 6 september heb ik de beroepsorganisaties geïnformeerd en de omzendbrief de wereld ingestuurd. Iedereen is daar dus op hetzelfde moment mee geconfronteerd. Ik heb ook verwezen naar het begrotingsakkoord.

Mijnheer Callens, stel u voor dat ik zeg dat we de datum van 17 september gaan prikken. In de eerste helft van 2010 zijn er gemiddeld 22 aanvragen per periode van 2 weken ingediend. Tussen 6 en 17 september is het aantal ingediende dossiers gestegen naar 49. Het gemiddelde aangemelde investeringsbedrag is van gemiddeld 1,9 miljoen euro per 2 weken in de eerste helft van het jaar, naar 7,9 miljoen euro gestegen. Dat illustreert dat er versneld ingediend is voor hogere bedragen. Als ik zou afstappen van 6 september, dan heb ik een probleem van 1,22 miljoen euro besparingen die niet worden gerealiseerd.

Het is nooit leuk om besparingen door te voeren. Er zijn geen 101 mogelijkheden om dat te doen en daarover te communiceren. Ik vond het heel belangrijk om op dezelfde dag iedereen, de beroepsorganisaties en de anderen via de omzendbrief, gelijk te informeren over waarom en hoe we dat gaan doen. Dat is de enige manier om een besparing te realiseren, want als we het anders doen, wordt die besparing volledig weggeveegd door dossiers die nog worden ingediend.

Ik begrijp dat u zelf een concreet voorbeeld hebt van iemand die liever zonnepanelen legt dan landbouwproducten te telen, maar dat is niet de bedoeling.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Op een paar weken tijd 1,2 miljoen euro: dan moeten we toch beseffen dat we ons voor groen soms blauw betalen. Daar moeten we heel voorzichtig mee zijn.

De landbouwers die in die pot van 1,2 miljoen euro terecht zijn gekomen, zijn mensen die dat geld missen, en zich op dat moment vragen stellen omdat ze dat misschien hadden gepland. De vragen van die mensen zijn terecht: waarom wij niet, waarom zo snel, en waarom retroactief? Zij waren bezig met het goede doel, en dat was groene energie. Die mensen menen dat misschien wel.

Minister-president Kris Peeters: Voor bedrijven is het steunpercentage nul geworden. Voor landbouwers is het nog 8 percent.

De heer Karlos Callens: Het is niet eenvoudig. Er wordt neen geadviseerd, maar dan wordt de burgemeester gevraagd om dat toch goed te keuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■